

Poznaj twórczość graficzną Joachima Lelewela w MNK

2022-02-09

Wystawa, wpisująca się w Rok Romantyzmu, który teraz obchodzimy, prezentuje twórczość graficzną Joachima Lelewela. Powszechnie znany jako historyk, profesor uniwersytetów w Wilnie i Warszawie, polityk okresu powstania listopadowego oraz działacz emigracyjny, stworzył również pionierskie publikacje z dziedziny historii polskiej i powszechnej, dziejów piśmiennictwa i księgarstwa w Polsce oraz historii kartografii i numizmatyki starożytnej i średniowiecznej. Pokaz dostępny jest dla zwiedzających od 28 stycznia.

Na wystawie **„Lelewel. Rytownik Polski”** prezentowana jest dotychczas mało znana – zapomniana w muzealnych magazynach od 125 lat – wyjątkowa kolekcja niezwykłego grafika amatora. Pozwala ona docenić twórczość graficzną Joachima Lelewela w czterech działach: krajobrazów, numizmatycznym, polskim i w zespole płyt, które w postaci rycin nigdy nie zostały opublikowane z autorskim tekstem i przygotowywane były do planowanego atlasu historii powszechnej. Prace te zaprezentowano na tle biografii twórcy, wskazując także na ważne dla niego postaci i miejsca, z którymi był związany.

Mapy, monety, modele, ilustracje

Z 232 matryc zobaczymy 220 poddanych konserwacji płyt graficznych: są to mapy, przedstawienia monet i medali, ilustracje do pism z dziejów polskich. Uzupełnia je zbiór wybranych – wyjątkowych, bo niepublikowanych w pracach Lelewela – odbitek z matryc, jedynych dotychczas odszukanych w polskich zbiorach publicznych. Tłem dla spuścizny graficznej jest 170 obiektów, w tym dzieła malarskie i graficzne – wizerunki uczonego, członków jego rodziny, widoki miast i miejsc oraz portrety osób, z którymi był związany, dokumenty, wzory rysunkowe do rycin oraz inne prace artystyczne jego autorstwa, a ponadto monety identyczne z tymi, które odwzorował na matrycach do ilustracji. Dopełnieniem są medale bite w dowód uznania dla jego pracy naukowej i rytowniczej oraz pamiątki: przedmioty osobistego użytku, takie jak kołyska, czapka, okulary, kałamarz, skrzynka z farbami, etui z przyborami kreślarskimi (cyrkle, linijki), maska pośmiertna, pukiel włosów, fotografie Lelewela i jego rodziny, a także te dokumentujące jego „powrót do ojczyzny” – sprowadzenie prochów z cmentarza Montmartre do Wilna.

– Ekspozycja w Galerii Sztuki Polskiej XIX wieku odkrywa i docenia dokonania Joachima Lelewela jako rytownika. Ta dziedzina jego działalności pozostaje nadal zapomniana, mimo iż należy uznać ją za niezwykle wartościową zarówno ze względu na jej wartość dokumentalną, jak i historyczną. Prace graficzne Lelewela powstawały jako ilustracje do jego prac badawczych, świadcząc o talentach rytownika samouka i pokazując, w jaki sposób potrafił on przekazywać zebraną wiedzę w niezwykle precyzyjnej formie graficznej, przede wszystkim za pomocą map, przedstawień monet i innych zabytków historycznych. W zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie znajduje się ważna część jego rytowniczego dorobku, składająca się z 232 matryc, którym w większości towarzyszą odbitki poglądowe rycin. Po raz pierwszy od ich pozyskania od rodziny Lelewela w 1897 roku możemy je dziś zaprezentować dzięki wieloletniej pracy Zespołu kustoszów i konserwatorów pod kierownictwem kustosz Janiny Wilkosz z Gabinetu Grafiki i Rysunku. Wystawa »Lelewel. Rytownik Polski« to także podsumowanie złożonego i zakrojonego na dużą skalę programu konserwatorskiego, który zrealizowano w Muzeum Narodowym w Krakowie w latach 2017–2021, obejmującego zarówno matryce, jak i odbitki” – pisze w katalogu wystawy dyrektor MNK Andrzej Szczerski.

**Magiczny
Kraków**

Wystawę można oglądać w Galeria Sztuki Polskiej XIX wieku w Sukiennicach.